

ΟΔΟΠΟΡΙΚΟΝ,

ἢ

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΙΝΩΝ ΤΩΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΝΕΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ

ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ.

ΥΠΟ

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΧΑΡΙΔΑΟΥ.

*Εἰς τὴν Βιβλιοθήκην
τῆς Ἱερῆς ἐκδόσεως Ἐλευθ.
Ἰ. Ν. Μωραίου*

Handwritten initials and scribbles, including 'AP' and 'B'.

ΕΝ ΕΡΜΟΥΠΟΛΕΙ.
ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΒΗΧΑΣ
ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ Γ. ΜΕΛΙΣΤΑΓΟΥΣ.

(ΟΔΟΣ ΑΓΟΡΑΣ)

1843.

*3069
3352*

» Διὰ τὰ πραγματευθῆναι τις προσηκόντως περὶ τῶν σεβαστῶν μνημείων τῆς ἀρχαιότητος, δὲν
μὲ λανθάνει, ὅτι ἀπαιτοῦνται ἔξ γνώσεως εἰδικῆς, ἔξ κάλαμος ἐπιτήδειος καὶ ἄλλα βοηθήματα
οὐκ ὀλίγα. Τὰ δὲ ἐν τῇ παρούσῃ συντόμῳ ἐκθέσει ἀναφερόμενα ἐγράφησαν ἐπιτοπίως κατὰ
τὰς ἐμπνεύσεις τῆς φαντασίας μου ἀτάκτως καὶ ὅπως ἔτυχεν, ἐπὶ μόνῳ σκοπῷ τὰ χρησιμεύ-
σωσι πρὸς ἀνάμνησιν εἰς ἡλικίαν ὠριμωτέραν, καὶ ὡς τοιαῦτα περκαλεῖται τὰ κρίνει αὐτὰ
ὁ εὐμενὴς ἀναγνώστης. »

ΟΔΟΠΟΡΙΚΟΝ,

ἢ

Σύντομος Περιγραφή τινων τῶν

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΝΕΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΡΧΛΙΟΤΗΤΩΝ.

Τὴν 20 Ἀπριλίου, 1843.

Ἐνῶ ὁ ἥλιος φλογώδης ἀνέκλυπτεν ἐπὶ τοῦ ἀνεφέλου ὀρίζοντος, τὸ ἀτμόπλοιον διέσχιζε τὰ κύματα τοῦ Σαρωνικοῦ κόλπου μεταξὺ Αἰγίνης καὶ Ἀττικῆς. Ὅπισθεν ἡμῶν πρὸς τὰ δεξιὰ ἀφήσαμεν τὸ Σούνιον, καὶ εἰς τὰ πρόσω ἴδομεν ἀριστερόθεν τὴν Σαλαμίνα καὶ τὸ πρὸ αὐτῆ στενόν, ὅπου ἐκυβεύθη ποτὲ ἡ τῆς Ἑλλάδος ἐλευθερία καὶ ἐδοξάσθη ὁ Θεμιστοκλής! Ἴδου φαίνεται μακρόθεν ἀμυδρῶς πως καὶ ἡ Ἀκρόπολις τῶν Ἀθηνῶν, καὶ τὰ νέα ἀνάκτορα λευκάζοντα ἐν μέσῳ ὀμίχλης. Οἱ τρεῖς δὲ λιμένες τῆς Ἀττικῆς κατὰ σειρὰν, ὁ Φαληρεὺς, ἡ Μουνυχία καὶ ὁ Πειραιεὺς. Οὔτε τῶν Ἀθηναίων τὰ νεώρια, οὔτε τῆς Μουνυχίας Ἀρτέμιδος ὁ λαμπρὸς ναὸς ὑπάρχουσι πλέον. Χέρσος ἐναγκαλίζεται τοὺς δύο τούτους περιφανεῖς ποτε λιμένας. Αἱ ἀναμνήσεις μόναι τῆς ἀρχαιότητος συγκινοῦσι τὴν καρδίαν· ἡ δ' ἐνεστῶσα ἀθλιότης ἀποσπᾷ τὰ δάκρυα.

Περὶ τὴν ἕκτην ὥρην τῆς πρωΐας εἰσπλέομεν ἐντὸς τοῦ λιμένος τοῦ Πειραιῶς. Οὔτε ἡ λαμπρὰ ποτε καὶ ἐκτεταμένη τοῦ

Πειραιῶς πόλις, οὔτε τὰ πολυάριθμα ἐμπορικὰ καταστήματα, οὔτε ἡ πληθὺς τῶν νεῶν καὶ τῶν ναυτιλλομένων, οὔτε τὰ ὑπερήφανα τείχη ὑπάρχουσι πλέον. Εὐάριθμοι δὲ οἰκίαι περὶ τὴν προκυμῖαν, καὶ ἕτεροι εἰς τὸ ἐνδοτερον κείμενοι σπαράδην καὶ ἄλλαι τινεὶ οἰκοδομαὶ, μικρὸς ἀριθμὸς πλοίων καὶ βιθικαὶ σιωπὴ καὶ ἐρημία· μόνος ὁ κρότος τῶν ἀμαζῶν ἀκούεται. Ἀποβάντες εἰς τὴν ἑσπέραν, μισθοῦμεν ἀμαζῶν καὶ διευθυνόμεθα πρὸς τὴν πόλιν τοῦ Θεσῆως. Ἡ καρδιά μου πάλλει, καὶ ὁ νοῦς μου εἶναι τεταραγμένος· ἀναμνήσεις συγκεχυμένοι, καὶ χαρὰ καὶ λύπη κυριεύουσι τὸ πνεῦμά μου.

Ἡ ἐκ τοῦ Πειραιῶς εἰς Ἀθήνας ἄγουσα ὁδὸς εἶναι ἰκνωθὺς εὐρεῖα καὶ ὀμαλὴ, οὐχὶ ὄμως καὶ εὐθεῖα μέχρι τέλους. Ἡ ὁδὸς αὕτη δὲν ἐσχεδιάσθη ἐπὶ τῆς ἀρχαίας, ἀλλ' ἐπὶ τῆς βορείου πλευρᾶς τοῦ μακροῦ τείχους ὡς ἐγγιστα. Ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ὁδοῦ παρατηροῦνται λείψανα τείχους ἐκ μεγάλων λίθων, ἴσως τοῦ Πειραιικοῦ τείχους, ἀνωτέρω δὲ φαίνονται ἄλλα λαμπρότερα ἐκ τετραγώνων λίθων, λείψανα, ὡς βεβαιούσι,

τῆς βορείου πλευρᾶς τῶν μακρῶν τειχῶν ἀριστερόθεν δὲ περὶ τὰ μέσα τῆς ὁδοῦ, τὴν θέσιν τοῦ Κεραμεικοῦ. Ἐκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ ἐκτείνονται πεδιάδες καλλιεργημέναι καὶ κατάφυτοι, μάλιστα δὲ ὑπὸ ἐλαιῶν. Δεξιόθεν δὲ εἰς ἀπόστασιν τινὰ φαίνεται ὁ τάφος τοῦ μεγάλου στρατηγοῦ Καραϊσκάκη, εἰς τὸ μέρος, ὅπου ὁ ἥρωσ οὔτος ἔπεσε μαχόμενος.

Μετὰ τριῶν τετάρτων τῆς ὥρας πορείαν εἰσήλθομεν εἰς Ἀθήνας. Ἡ εἴσοδος αὕτη δὲν εἶναι ἡ παλαιὰ· ἐκεῖνη ἔκειτο μεταξὺ τῆς Πνυκὸς καὶ τοῦ λόφου τοῦ Μουσειοῦ, ἡ δὲ σημερινὴ εἶναι βορειότερον αὐτῆς.

Τὴν νέαν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν διασχίζουσι σταυροειδῶς δύο ὁδοί, ἡ τοῦ Ἐρμοῦ καὶ ἡ τοῦ Αἰόλου, ἀμφότεραι δὲ ἀρκούντως πλατεῖαι, εὐθεῖαι καὶ ὁμαλᾶι κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤττον. Νέαι οἰκοδομαὶ λαμπραὶ, λαμπρότεραι ἴσως τῶν ἄλλων πόλεων τῆς Ἀνατολῆς, κοσμοῦσι τὰς ὁδοὺς ταύτας· ἀνθρωποὶ δ' ἄργοι κατὰ μέγα μέρος ἴσως, ἀλλὰ κομψῶς ἐνδεδυμένοι, πληροῦσιν αὐτάς ἀκαταπαύστως.

Πανεπιστήμιον.

Περὶ τὴν 9 ὥραν π. μ. ἀπῆλθον κατὰ πρῶτον εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, ἡκροάσθην τοῦ μαθήματος τῆς Θεολογίας παραδιδόμενου παρὰ τοῦ Κυρίου Κ. Κοντογόνη, ἀνδρὸς πολυμαθοῦς καὶ ἀξιολόγου καὶ παρὰ πάντων εὐνοουμένου διὰ τὴν ἀρετὴν αὐτοῦ. Δὲν ἠτύχησα δὲ ν' ἀκροασθῶ καὶ τοῦ σοφοῦ καθηγητοῦ τῆς Θεολογίας, καὶ Πρυτάνεως τοῦ Πανεπιστημίου Κυρίου Μισαήλ

Ἀποστολίδου, ἐτοιμαζομένου τότε ν' ἀποδημήσῃ διὰ Ῥωσίαν. Μετὰ ταῦτα περιῆλθον τὸ κατάστημα. Ἡ οἰκοδομὴ τοῦ Πανεπιστημίου κειμένη ἐπὶ τῆς βορειοανατολικῆς πλευρᾶς τῆς νέας πόλεως, εἶναι λαμπρὰ καὶ στερεὰ ἀλλ' ἀτελὴς εἰσέτι. Αἱ αἴθουσαι τῶν παραδόσεων καὶ τὸ Πρυτανεῖον συνιστῶσι τὸ κάτω πάτωμα· ἐπὶ δὲ τοῦ δευτέρου εἶναι τὸ ἀναγνωστήριον, ἡ Βιβλιοθήκη, περιέχουσα ὑπὲρ τοὺς 30,000 τόμους διαφόρων γλωσσῶν κάλλιστα διατεταγμένους κατ' εἶδος (α), καὶ ἡ ἀποθήκη τῶν φυσικῶν πειραμάτων. Τοῦ Ἀναγνωστηρίου ἡ αἴθουσα οὐδεμίαν ἔχουσα θυρίδα δέχεται τὸ φῶς διὰ τῆς ὀροφῆς, οὔσης ἀπάσης ἐξ ὑέλου ξεστοῦ, καὶ μετὰ πολλῆς φιλοκαλίας ἀπεξεργασμένης. Ὁ ἔφορος, ὑποβιβλιοθηκᾶριος καὶ κλητῆρ τῆς βιβλιοθήκης εὐρίσκονται κατὰ προσδιωρισμένας ὥρας ἐντὸς τοῦ Ἀναγνωστηρίου, καὶ ὁ βουλόμενος δύναται προσελθὼν, νὰ ζητήσῃ καὶ λάβῃ ὅ,τι ἐπιθυμῇ βιβλίον, νὰ μελετήσῃ καὶ λάβῃ σημειώσεις ἐντὸς αὐτοῦ.

(α) Μεταξὺ αὐτῶν εὐρίσκονται αἱ καλῆτεραι καὶ σπανιότεραι ἐκδόσεις τῶν ἀρχαίων Ἑλληνικῶν συγγραμμάτων, καὶ πλεῖστα τῶν νεωτέρων γλωσσῶν, ἐν οἷς ὑπάρχουσι καὶ πολλὰ σπάνια καὶ πολύτιμα βιβλία. Χάρης δ' εἰς τὸν ζῆλον καὶ τὰς προσπάθειας τοῦ ἐφόρου Κυρίου Τυπάλδου, καὶ πρὸ πάντων εἰς τὸ φιλόπατρι καὶ τὴν μεγαλοψοφίαν πολλῶν ὁμογενῶν καὶ μάλιστα ἀλλοδαπῶν σοφῶν, τὸ πολυτιμώτατον τοῦτο καὶ ἀναγκαϊότατον κατάστημα θέλει, σὺν Θεῷ, ἐπιμᾶλλον καὶ μᾶλλον προουδέσει διὰ τῆς ἰδιαίτης προνοίας καὶ πατρικῆς φροντίδος τοῦ φιλομούσου καὶ εὐεργετικώτατου ἡμῶν Ἀνακτοῦ.

Τυπογραφεῖον ἢ Λιθογραφία.

Διὰ συνδρομῆς τοῦ φιλογενοῦς Κ. Δημίου, μηχανικοῦ Ἑλληνός, ἐπεσεκέσθη τὴν Β. Τυπογραφίαν, κατάστημα νεόδμητον, ἀρκετὰ λαμπρὸν καὶ εὐρύχωρον· θαυμασία μηχανὴ ὑπάρχει ἐν αὐτῷ, τὸ μέγα ἀτμοκίνητον πιεστήριον, τὸ ὁποῖον δι' οἰκονομίας λόγους κινεῖ νῦν οὐχὶ ἀτμός, ἀλλὰ τέσσαρες ἐργάται. Παιδίον θέτει τὰ τυπωτέα φύλλα εἰς τὴν κατάλληλον θέσιν, ἡ δὲ μηχανὴ ἐκτελεῖ μόνη τὰ λοιπὰ, δηλ. μελανώνει τοὺς χαρακτῆρας, πιέζει, τυπώνει ἐκτέρωθεν τὸ φύλλον ἢ ῥίπτει ἔξω ἐκτετυπωμένον αὐτό. Θυμάζει τις τὴν ἐπιτηδείότητα τῆς μηχανῆς ταύτης καὶ γελᾷ διὰ τὸν ἀστεῖον τρόπον, δι' οὗ ἐκτελεῖ τὰ χρέη αὐτῆς. Ἐντὸς τοῦ ἰδίου οἰκοδομήματος εἶναι καὶ τὸ κατάστημα τῆς Λιθογραφίας, τέχνης πρό τινων ἐτῶν ἐφευρεθείσης ἐν Μοναχῷ ὑπό τινος ἀπλοῦ μηχανικοῦ. Διὰ ταύτης ταχύτερον καὶ εὐκολώτερον ἐκτυποῦνται γράμματα καὶ εἰκόνες. Διὰ τινος ἐπὶ τούτῳ κατεσκευασμένης μελάνης γράφεται τὸ τυπωτέον ἐπὶ τινος φύλλου χάρτου, πλῆξ δ' ἐπιτιθεμένη καὶ πιεζομένη ἐπὶ τοῦ χάρτου ἀναλαμβάνει ἀκριβῶς τὰ γεγραμμένα, αὕτη τίθεται ἔπειτα ἐν τῷ πιεστηρίῳ, τὸ ὁποῖον ἀναγκάζει αὐτὴν νὰ μεταδώσῃ εἰς πλῆθος φύλλων, ὅσα παρὰ τοῦ εἰρημένου χαρτίου ἔλαβε· μελανωτῆρ δὲ κυλινδροειδῆς διερχόμενος ἐπ' αὐτῆς, χρίζει τοὺς χαρακτῆρας χωρὶς νὰ ῥυτίσῃ ἄλλο μέρος αὐτῆς. Τὸ μυστήριον τῆς τέχνης ταύτης συνίσταται εἰς τὴν ἰ-

διότητα τῆς πλακὸς τοῦ νὰ δέχεται τοὺς χαρακτῆρας, νὰ μεταδίδῃ αὐτοὺς, καὶ, ὅταν διέρχεται ὁ μελανωτῆρ, νὰ μὴ δέχεται ἄλλην πλὴν τῆς ἐπὶ τῶν χαρακτῆρων μελάνης.

Νομισματοκοπεῖον.

Ἀπέναντι τῶν προσωρινῶν ἀνικτόρων ἐφοδομήθη τὸ Νομισματοκοπεῖον, οἰκοδομὴ ἄκομψος μὲν, ἀλλὰ στερεὰ καὶ ἱκανῶς εὐρύχωρος. Ἐν αὐτῇ ὑπάρχει κατὰ τὸ ὑπερφῶν καὶ τὸ κατάστημα τῆς Γραμματείας τῶν Οἰκονομικῶν. Ἡ πενία κρατεῖ εἰς ἀργίαν τὰς δι' ἐκτύπωσιν χρυσοῦ καὶ ἀργύρου μηχανάς, μόναι δὲ αἱ τοῦ χαρτοσήμου καὶ τῶν χαλκῶν κερματίων διατελοῦσιν ἐνεργοί. Ὁ χαλκὸς διὰ νὰ κατασταθῇ πρόσφορος εἰς ἐκτύπωσιν νομισμάτων χρῆζει πολλῆς προπαρασκευῆς. Ἐντὸς καμίνου ἀναλύεται καὶ καθαρίζεται πρῶτον, χύνεται ἔπειτα ἐντὸς σιδηρῶν τύπων μεταβαλλόμενος εἰς ἐπιμήκη ἐλάσματα ἢ λωρία. Τὰ ἐλάσματα ταῦτα, διὰ νὰ γενῶσιν ἰσοπαχῆ, διέρχονται μεταξύ δύο χαλυβδίνων κυλίνδρων, οἵτινες συγκροτοῦσιν ἑτέραν μηχανὴν ὑπὸ τεσσάρων ἵππων κινουμένην. Δι' ἄλλης δὲ μηχανῆς κόπτονται μετὰ ταῦτα εἰς τμήματα κυκλικὰ, καὶ διερχόμενα δι' ἑτέρας πάλιν ἀποκτῶσιν τὴν χαρακωτὴν, ἢ προνοσιδῆ περιφέρειαν· καθαρίζονται, ἔπειτα λειαινόνται καὶ λαμπρύνονται, καὶ οὕτω προβιβάζονται εἰς τὴν ἐκτυποῦσαν μηχανὴν, ἥτις μεταβάλλει αὐτὰ εἰς τὰ ἐπιθυμητὰ νομίσματα. Τὰς μηχανάς ταύτας ἐβελτίωσαν, ὡς λέγουσι, καὶ ἐτέλειο-

ποίησαν οἱ κινουῦντες αὐτάς "Ελληνες ἐργάται. Πρὸς ἀποφυγὴν δὲ τῶν καταχρήσεων ὁ χαλκὸς ἀπὸ τῆς μιᾶς μεταδίδεται εἰς τὴν ἄλλην μηχανὴν ζυγιζόμενος ὑπότινος ἐπιστάτου.

Ἡ πρὸς ἐκτύπωσιν τοῦ χαρτοσήμου μηχανὴ εἶναι οὐχ ἤττον περιεργος, μολίς μέγεθος καὶ ὄγκον Εὐρωπαϊκοῦ πύλου ἔχουσα. Κάτωθεν αὐτῆς ὑπάχουσι δύο σφραγίδες, ἄνωθεν δ' ὁ κιῶν αὐτὴν μοχλός. Ἐπὶ τὰς σφραγίδας τίθενται τὰ φύλλα τοῦ χάρτου ἀνά ἓν, στρεφόμενου δὲ τοῦ μοχλοῦ ἐκτυπῶνται. Ἐργάτης κινεῖ τὸν μοχλόν, ἕτερος δὲ θέτει καὶ ἀφαιρεῖ τὰ φύλλα μετὰ μεγίστης τυχύτητος.

Ἡ μηχανὴ εἶναι πανταχόθεν ἀσφαλῶς περικεκλεισμένη· ἐντὸς δὲ ὑπάρχει μυστικός γνώμων σημειῶν ἐν σιωπῇ τὰ ἐκτυπούμενα φύλλα, ὥστε εἶν' ἀδύνατον νὰ καταχρασθῶσιν οἱ ἐργάται ἢ ἄλλοι τις. Ὁ κεντρικὸς ταμίς καὶ ὁ τοῦ Νομισματοκοπέου Διευθυντῆς κρατοῦσι τὰς κλεῖς αὐτῆς. Μετὰ δὲ τὴν ἐκτύπωσιν ἰκανῆς ποσότητος φύλλων (100,000,) ἀνοίγουσιν αὐτὴν καὶ παραλαμβάνουσι τὰ τυπωθέντα κατὰ τὴν μετρητρίαν τοῦ γνώμονος. Ἐπὶ Λασσάνῃ ἡ μηχανὴ αὕτη ἐψευδομητρίρει συνεχῶς, ὡς βεβαιουῖσι πολλοί.

Περίπατος καὶ Θέατρον.

Ὁ κοινότερος καὶ πλέον τῶν ἄλλων συχναζόμενος τῶν Ἀθηνῶν περίπατος εἶναι ἡ λεγομένη τῶν Πατησίων ὁδός, ὀμκλή ἔτι εὐθεῖα, συνέχεια δὲ τῆς τοῦ Λιόλου.

Τὸ δὲ Θέατρον εἶναι ἀρκούντως κομψόν,

ἀλλ' ὄχι μέγα· οἱ παριστάνοντες ὁμῶς τὰ Ἑλληνικὰ δράματα φαίνονται πρωτόπειροὶ οἱ πλείστοι, καὶ οὐδεμίᾳ σχεδὸν γίνεται ἐκ μέρους τῶν πολιτῶν φροντίς πρὸς ἐμψύχωσιν καὶ προαγωγὴν αὐτῶν, ἐνῶ ἔπρεπε τὸ ἐναντίον.

Ἀπῆλλθον καὶ δεύτερον εἰς τὸ περισπούδαστον Πανεπιστήμιον. Οἱ φοιτηταὶ αὐτοῦ, πλὴν τῶν ἀκροατῶν, συμποσοῦνται, νομίζω, περὶ τοὺς τριακοσίους. Εἰς ὅλας τὰς τάξεις ἴδαν τοὺς ὁμογενεῖς καθηγητὰς πλήρεις ζήλου καὶ φιλογενείας, καὶ ὅλους τοὺς φοιτητὰς προσεκτικοὺς καὶ ἐνθουσιῶντας πρὸς τὴν παιδεῖαν· παρευρέθην εἰς τὸ μάθημα τοῦ τῆς φιλολογίας καθηγητοῦ Κυρίου Ἀσωπίου. Ἡ αἴθουσα τῆς παραδόσεως ἦτο πλήρης ἀνυπομόνων ἀκροατῶν· σιωπὴ βαθεῖα καὶ ἀτενὴς προσοχὴ ἐβασίλευεν. Ἀνέβη ἐπὶ τῆς ἑδρας ὁ καθηγητῆς, γέρων χαρῖεις καὶ γλυκὺς τὴν ἔκφρασιν, διεξῆλθεν ἱστορικὴν ἔποψιν τῆς Ἑλλάδος, τὴν ὁποίαν προέταξεν ὡς εἰσαγωγὴν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλληνικῆς αὐτοῦ φιλολογίας. Εὐροια λόγου, εὐκολία ἔτι χάρις ἔκφράσεως, πλοῦτος ἰδεῶν καὶ βαθεῖα κρίσις καταγοητεύουσι τοὺς ἀκροατὰς αὐτοῦ. Ἐλυπήθη ὅτι δὲν ἤξιώθη ν' ἀκροασθῶ ἔτι τοῦ τῆς φιλοσοφίας καὶ ῥητορικῆς καθηγητοῦ, τοῦ σοφοῦ ἔτι ἐναρέτου Κυρίου Βάμβα, τοῦ σεβαστοῦ μοι διδασκάλου, δικόφαντος τὰς παρδόσεις, ἐπειδὴ ἔμελλε νὰ μεταβῇ τότε εἰς Ναύπλιον, ἵνα ἐκφωνήσῃ τοῦ ἀοιδίου Δ. Ὑψηλάντου τὸν ἐπιτάφιον. Ἡκροάσθη δὲ τοῦ ἐτέρου καθηγητοῦ τῆς φιλοσοφίας Κυρίου Φιλίππου Ἰωάννου. Μ' ὅλον

ὅτι ἡ Γερμανικὴ φιλοσοφία εἶναι τελειότερα τῶν ἄλλων, οὐσης ὅμως ἢ τῆς δυσκολωτέρας διὰ τε τὸ ὕψος καὶ τὴν ἑκτασιν, οἱ πλείονες προτιμῶσι τὴν Γαλλικὴν. Ἄλλ' ἡ ἀρίστη τοῦ σοφοῦ καθηγητοῦ μέθοδος, καὶ ὁ ζῆλος καὶ ἡ πολυμαθεῖα αὐτοῦ, καθιστῶσιν αὐτὴν τερπνὴν καὶ εὐληπτον τοῖς πᾶσιν.

Ναὸς Αἰόλου.

Περὶ τὴν μεσημβρίαν ἐπεσκέφθην τὸ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς τοῦ Αἰόλου ὁδοῦ ἀρχαῖον οἰκὸδομημα, τὸ ὁποῖον πιστεύεται ὅτι ἦτο ναὸς Αἰόλου. Ἡ οἰκοδομὴ εἶναι ἅπασα ἐκ λευκοῦ μαρμάρου, κειμένη περὶ τοὺς πρόποδας τῆς ἀκροπόλεως πρὸς βορρᾶν, ὀκτάγωνος, πολὺ μετρίου μεγέθους, μόλις 25 ποδῶν τὴν διάμετρον, δύο εἰσόδους πρὸς βορρᾶν ἔχουσα. Λύζεται δὲ αὐτῆς ὁ σῆκος ἢ λείψανα τοῦ προστυλίου, ἀλλ' ἡ ὀροφὴ εἶναι νεά. Ἐπὶ τοῦ μετώπου ἐκάστης πλευρῆς ἔκωθεν ἀνίστανται ἀνάγλυφα τῶν ὀκτώ κυριωτέρων ἀνέμων, ἔργα ὄχι μεγάλης καλλιτεχνίας, ὡς εἰκάζεται, ἢ ὀπισθεν μὲν τοῦ ναοῦ τούτου φαίνεται κυκλοτερεῖς μαρμαρίνοι δειξομένη, ὀπισθεν δὲ αὐτῆς στοὰι δύο συνεχεῖς, καὶ αὐταὶ ἐκ μαρμάρου· ταῦτα συνίσταν τὴν μεγάλην κλεψύδραν, ἢ ὠρολόγιον Ἀνδρονίκου τοῦ Κυρρήστου. Αἱ στοαὶ εἶναι λείψανα τοῦ ὑδραγωγείου, ἐντὸς δὲ τῆς δεξιανῆς πίπτον τὸ ὕδωρ εὐήλου τὸν γρόνον. Τὸ οἰκὸδομημα ταῦτο, λέγουσι τινεῖς, ὅτι δὲν ἦτον, εἰμὴ ἀνεμοδείκτης ἀλλ' οὐχὶ ναὸς Αἰόλου· Τὸ ἀνυπόστατον ὅμως τῆς γνώμης ταύτης καταφαίνεται ἐκ τῆς

θέσεως, ἥτις χθαμαλὴ οὖσα, καὶ ὑπὸ τῆς ἀκροπόλεως καὶ τῶν οἰκοδομῶν κατασκιαζομένη, δὲν ἦτο βεβαίως ἀρμόδια δι' ἀνεμοδείκτην, εἰς τόπον μάλιστα, ὅπου ὑπάρχουσι τοσαῦτα ἄλλα ὑψώματα, προσφορώτατα εἰς τοιοῦτον ἔργον. Ἐπὶ τέλους δὲ ὁ ναὸς οὗτος δὲν παρουσιάζει τι θαυμαστὸν, καθόσον δύναμαι νὰ κρίνω. Ἴσως ἡ τύρβη τοῦ πέριξ αὐτοῦ πλήθους ἀφαιροῦσα τὴν σιωπὴν καὶ τὴν ἐρημίαν, συναφαιρεῖ καὶ τὴν κατανυκτικὴν καὶ σοβαρὰν ἐντύπωσιν, ὁποῖαν διεγείρουσιν εἰς τὸν θεατὴν τὰλλα τῆς ἀρχαιότητος λείψανα μακρὰν τῶν ἀνθρώπων ἡρεμοῦντα.

Ἴλισσός, Στάδιον, Καλλιρρόη, Λύκειον.

Μετὰ μεσημβρίαν ἐπεσκέφθην τὸν περιώνυμον Ἴλισσον, ἐπὶ τῶν ὄχθων τοῦ ὁμοίου περιεπάτησαν σπουδαιολογούντες οἱ μεγάλοι τῆς ἀρχαιότητος ἄνδρες. Ἐρῆβεν οὗτος ἐκτὸς τῆς πόλεως κατὰ τὸ ἀνατολικονότειον· ἀλλ', ὡς πάντα τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ἐξέλιπον, ἐξέλιπον ἐπίσης καὶ τοῦ Ἴλισσοῦ τὰ ὕδατα· μόλις διακρίνεται ἡ κοίτις αὐτοῦ, καὶ ἐνίχου ἀπαντᾶται θολερώτατον ὕδωρ. Ἡ ξηρότης καὶ τὸ ἐσκαμμένον τῆς κοίτης διακρίνουσι τὸ νησιδίον, ὅπερ ἐσχημάτιζε διὰ τοῦ βρύματος, ἵνα ἀσφαλίσῃ τὸν ἐπ' αὐτοῦ ναὸν τῆς Δήμητρος, ὅθεν ἐξήρχετο ἡ πομπὴ τῶν μικρῶν Ἑλευσινίων. Σώζονται ἔτι λείψανα τῆς γεφύρας, ἐπὶ τῆς ὁποίας διήρχοντο οἱ πορευόμενοι εἰς τὸ στάδιον. Τοῦτο δὲ κεῖται πρὸς

ἀνατολὰς τοῦ Ἰλισσοῦ· εἶναι ἕκτασις τετραπλευρος ἐπιμήκης· τὸ πρὸς τὸν Ἰλισσὸν μέρος εἶναι ἀνοικτὸν, κατὰ δὲ τὰς ἄλλας τρεῖς πλευρὰς ὑψοῦται γῆ ἐν εἰδῇ ἀμφιθεάτρου. Ἐπὶ τῶν ὑψωμάτων τούτων ὑπῆρχον βαθμιδές, ὅπου ἐκάθηντο οἱ θεαταί, σήμερον ὅμως χλόη καλύπτει τὰ πάντα. Εἰς τὸ ἄκρον τῆς βορείου πλευρᾶς τοῦ σταδίου φαίνεται ὀπή, διήκουσα μέχρι τοῦ ὀπισθίου ἀνοίγματος· διαύτης λέγεται, ὅτι ὑπεξέφευγον οἱ ἠττώμενοι εἰς τὸ στάδιον. Ἡ ὀπή αὕτη δὲν φαίνεται τεχνητῇ, μ' ὅλον ὅτι τὸ ἐμβαδὸν αὐτῆς παρουσιάζει τεχνητὴν ὁμαλότητα. Γνώμη εἶναι ὅτι αὕτη ἦτο σπῆλαιον, ἐν ᾗ ἐφυλάσσοντο τὰ θηρία, ὅτε ἐπὶ Ῥωμαίων ἐγίνοντο ἐν αὐτῷ θηριομαχίαι. Ἐπὶ τῆς νοτείου πλευρᾶς τοῦ Ἰλισσοῦ ἦτο τὸ Λύκειον, οὐδὲν ἀπολιπὸν ἔχνος. Ἐπὶ τῆς ἰδίας πλευρᾶς, ἀπέναντι σχεδὸν τοῦ ναοῦ τοῦ Ὀλυμπίου Διός, ἔρρεεν ἡ μόνη τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν πηγὴ Καλλιφόρη, ἡ ἐννεάκρουρος, ὑπὸ Πεισιστράτου κοσμηθεῖσα, κατὰ τὸν Πausανίαν, ἐνθα ἐδροσίετο ὁ Σωκράτης καὶ ὁ Διογένης· σήμερον ὅμως εἶναι ξηρὰ καὶ αὕτη ὁ χρόνος μόλις ἐσεβάσθη ἔχνη τινὰ τῶν κρουῶν αὐτῆς.

Ναὸς Ὀλυμπίου Διός.

Ἄφισ Ἀδριανοῦ.

Ἀπὸ τοῦ Ἰλισσοῦ πρὸς βορρᾶν βαδίζοντες εἰς τὴν πόλιν, εὐρέθημεν ἔμπροσθεν δεκαεξὺ ὑψηλῶν καὶ ὀγκωδῶν κίωνων, λείψανα τοῦ πρὸ 2020 περίπου ἐτῶν ἀνεγερθέντος μεγίστου καὶ ὠραιστάτου ναοῦ τοῦ

Ὀλυμπίου Διός· ὁποῖον θάμβος καταλαμβάνει τὸν θεατὴν ἀτενίζοντα εἰς τὰ καταπληκτικὰ ταῦτα λείψανα! καὶ πόσον τὸ θάμβος αὐξάνει, ὅταν ἐνθυμηθῇ, ὅτι 128 τοιοῦτοι γίγαντες, ἢ ἄπειρον πλῆθος ἀγαλμάτων περιεστοίχιζον τὸν ναὸν τούτον! Σώζονται ἔτι οἱ ἐκ μεγάλων τετραγώνων λίθων τοίχοι, οἱ πρὸς ἐπιπέδωσιν τοῦ ἐδάφους οἰκοδομηθέντες. Καὶ ὁ χρόνος καὶ ἡ βρβαρότης καὶ ἡ βία τῶν δυνατῶν συνήργησαν εἰς τὴν καταστροφὴν τοῦ ναοῦ τούτου· ὁ Σύλλας μετεβίβασε πολλοὺς τῶν κίωνων αὐτοῦ εἰς τὸ ἐν Ῥώμῃ Καπιτώλιον, οἱ Τούρκοι μετέβαλον εἰς ἄσβεστον τὰ ὠρῆα αὐτοῦ μάρμαρα· ἐπὶ δὲ τῶν λειψάνων τούτων φαίνονται τὰ ἔχνη τῶν σφαιρῶν, δι' ὧν κατεπολέμησαν αὐτόν. Βορειότερον φαίνεται ἡ ἄφισ, ἡ πύλη Ἀδριανοῦ, μαρμαρινή, πολυτελὴς καταφαινομένη ἐκ τῶν λειψάνων, ἀλλ' οὐχὶ καὶ μεγαλοφυΐας ἔργον. Ἐπὶ τῶν μετώπων τῆς πύλης σώζονται ἐπιγραφαί, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη ν' ἀναγνώσω αὐτάς διὰ τὸ ὕψος.

Θησεῖον.

Ἐξῶθεν τῆς πόλεως πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος ἴσταται ὁ ναὸς τοῦ Θησεῶς. Πρὶν εἰσελθῆ τις εἰς αὐτὸν εὐρίσκει πρὸ τῆς εἰσόδου πολλὰς μαρμαρίνας ἐδρας καὶ νίκης ἀγάλμα εὐμέγεθες ἠκρωτηριασμένον, μετακομισθέντα ἀλλαχόθεν εἰς τὸ μέρος αὐτό. Ὁ Ναὸς οὗτος, ἡ τελειότερα ἴσως τῶν διασωθεισῶν ἀρχαίων οἰκοδομῶν, περιστοιχίζεται ὑπὸ τριάκοντα δύο κίωνων. Ἐπὶ τῶν μετώπων καὶ τοῦ ἀετώματος, φαίνονται ἀνάγλυφα

δυσδιάκριτα εἰς τὸν κάτωθεν ἰζάμενον θεατὴν, ἡ δὲ στέγη τοῦ σηκοῦ, θολωτὴ οὖσα, εἶναι εὐτελὲς ἔργον τῶν νεωτέρων χρόνων. Ἐντὸς τοῦ σηκοῦ εὐρίσκονται τὰ πλείοτερα τῶν εὐρεθέντων ἀγαλμάτων, ἐπιγραφῶν καὶ ἄλλων ἀρχαιοτήτων. Εἰσερχόμενός τις καταλαμβάνεται ἀπὸ βαθύ σέβας, ἢ φοβεῖται νὰ ὀμιλήσῃ δυνατὰ μύρια κεφαλαὶ ὠχραὶ περικυκλοῦσιν αὐτόν. Τί πρῶτον καὶ τί δεύτερον νὰ θαυμάσῃ τις ἐκ τῶν περιεχομένων ἐντὸς τοῦ ναοῦ τούτου; Τὸ δὲ πρὸ πάντων διεγείρον τὸν θαυμασμὸν καὶ τὴν ἐκπληξιν εἶναι τὸ νεωστὶ ἐκ Μαραθῶνος κομισθὲν μαρμάρινον ἀγαλμα, ἔργον Αἰγυπτιακῆς σχολῆς, εἰκονίζον νεανίαν ἀγένειον μὲ φυσιογνωμίαν ζωηρὰν καὶ ὄργασμὸν ψυχῆς ἐκφράζουσαν· ἴσταται δὲ ὄρθιος ἔχων τὸν μὲν ἕτερον τῶν ποδῶν προβεβλημένον, τὰς δὲ χεῖρας ἐκτεταμένας παρὰ ταῖς πλευρὰς καὶ σφίγγοντα κυλινδρικούς μικρούς· εἶναι δὲ καὶ τὸ μόνον αὐτόθι ἀκέραιον ἀγαλμα· μικρὰ μόνη βλάβη τοῦ ἄκρου τῆς ῥινὸς καὶ ἡ ὠχρότης προσδίδουσι τὴν ἀρχαιότητα αὐτοῦ. Ὁ Ναὸς τοῦ Θεσείως οὗτος ἐκτίσθη 470 ἔτη πρὸ Χριστοῦ, λέγεται Δωρίου ἀρχιτεκτονικῆς, ὅλος ἐκ Πεπελικίου λίθου.

Ἀκρόπολις.

Ἡ Ἀκρόπολις εἶναι λόφος βραχέως πρὸς τὸ νοτιοδυτικὸν τῶν νέων Ἀθηνῶν, ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῶν ἀρχαίων χειμῆνη. Τὰ πρὸς βορρᾶν τείχη αὐτῆς ὀνομάζονται Πελασγικὰ, τῶν ὁποίων μὲγα μέρος εἶναι ὑποδομημένον ἐκ κυκλικῶν μαρμάρων, λει-

ψάνων, ὡς λέγουσι, τοῦ ὑπὸ Ξέρξου πυρπολυθέντος ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς, καὶ ὑπὸ τοῦ Παρθενῶνος ἀντικτασθέντος ἔπειτα. Εἰς τὴν βάσιν τῶν τειχῶν τούτων ἔξωθεν φαίνεται σπήλαιον ἀβαθές, τὸ ἐπὶ τῶν Μηδικῶν σπήλαιον τοῦ Πανός κληθὲν, ἀρχαιότερον ἀνῆκον εἰς μίαν τῶν θυγατέρων τοῦ Κέκροπος. Πρὸς τὸ μέρος τοῦτο παρὰ τῆ εἰσόδου ὑπάρχουσι νεώτερα ἄλλα τείχη, ἐν εἶδει ἐπάλλεων. Τὸ δὲ πρὸς νότον τείχος ὀνομάζεται Κιμώνειον, ὡς ὑπὸ Κίμωνος ἐποικοδομηθέν. Εἰσῆλθομεν εἰς τὴν Ἀκρόπολιν ἀπὸ τοῦ δυτικοῦ μέρους, ἀλλ' ἡ εἰσόδος αὐτῆ δὲν εἶναι κυρίως τῆς Ἀκροπόλεως, ἀλλὰ τῶν μεταγενεστέρων προτειχισμάτων· ἐνδοθεν δὲ εἶναι τὰ Προπύλαια, ἡ ἀρχαία αὐτῆς εἰσόδος.

Προπύλαια.

Τὰ Προπύλαια ὑπὸ Περικλέους οἰκοδομηθέντα ἦσαν ἡ μόνη τῆς Ἀκροπόλεως εἰσόδος, πρὸς δύσιν βλέποντα, καὶ τῶν Ἀθηνῶν τὴν λαμπρότητα εἰς τοὺς ἀνερχομένους προαγγέλλοντα. Ἦσαν δὲ ταῦτα οἰκοδομῆ ἐκ λευκοῦ μαρμάρου, σχῆμα ἔχουσα Περσικῆς σκηνῆς, ἥτις δὲ μεγάλη αἴθουσα μαρμάρινον ἐπίσης ἔχουσα τὴν ὀροφήν, τὰ τείχη καὶ τὸ ἔδαφος, ἀνὰ ἕξ δὲ μεγάλους Ἴωνικοὺς κίονας ἐπὶ τῆς εἰσόδου καὶ κατὰ μέτωπον. Ἐπὶ τὴν αἴθουσαν ταύτην ἦγε μαρμαρινὴ κλίμαξ, πεντάπυλον δὲ μεσοτειχον περαιοῦν αὐτὴν εἰσῆγεν εἰς τὴν Ἀκρόπολιν. Ἐκ δεξιῶν τῶν Προπυλαίων ὑπῆρχε πτέρυξ, ἐνθα ἴσταντο οἱ πυλωροὶ, κατέχοντες τὴν θέσιν ταύτην διὰ νὰ κτυπῶσι

τὰ γυμνά τῶν τυγόν εἰς τὴν Ἀκρόπολιν διὰ τῶν Προπυλαίων εἰσβαλλόντων πολεμίων. Παρὰ δὲ τὴν θέσιν ταύτην ὑψοῦτο ναῖσκος τῆς Ἀπτέρου Νίκης μυχράρινος. Ἀριστερόθεν δ' ὑπῆρχε δωμάτιον περιέχον ζωγραφίξ περιφίμων τεχνιτῶν. Ὅλοι αὐταὶ αἱ θέσεις ἦσαν τὸ πάλαι πλήρεις ἀγαμάτων, τὰ ὅποια περιγράφει ἐν μέρει ὁ Πausanias, ἰδίως δὲ ὑπῆρχεν αὐτόθι κολοσσαῖον ἄγαλμα τοῦ Προπυλαίου Ἐρμοῦ ἔξω δὲ τῶν υἱῶν Ξενοφῶντος, ἅτινα εἰς τοὺς μετέπειτα χρόνους ἀφιερῶθησαν εἰς τοὺς Ῥωμαίους Ἀγρίππαν καὶ Αὔγουστον (Paus. Ἀττ. ix.ii.) Τὴν σήμερον σώζονται τὰ τῶν Προπυλαίων τείχη, τὸ Πεντάφυλον, πολλὰ τῶν στηλῶν ἠκρωτηριασμένοι, μέρος τῆς κλίμακος, τὰ τείχη τοῦ ναοῦ τῆς Ἀπτέρου Νίκης, τελευταῖον ἀνευρεθέντα καὶ ὑψωθέντα, τὰ τείχη τῆς Πινακοθήκης, ἧτις εἶναι πλήρης τεμαχίων, ἀγαμάτων καὶ πλακῶν μετὰ ἐπιγραφῶν, ἐχόντων τῶν πάντων λεπτότητα τέχνης ἀμίμητον. Πύργος δὲ, ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων ἀνεγερθεὶς, παράκειται τῇ Πινακοθήκῃ. Ἡ δ' ὠραϊότης καὶ ἡ τέχνη τῆς οἰκοδομῆς ταύτης ἐκπλήττουσι καὶ τὸν πλέον ἀπειροκόλον.

Παρθενῶν.

Ἐκ τῶν Προπυλαίων ἦγεν εἰς τὸν Παρθενῶνα εὐθεῖα ὁδὸς πρὸς τὰ δεξιὰ μικρὸν ἐκκλίνουσα, ἐκατέρωθεν κεκοσμημένη δι' ἀγαμάτων κατὰ στίχον ἰσταμένων. Ὁ ναὸς οὗτος, ἔχων τὸ πρόσωπον πρὸς ἀνατολὰς, ὠκοδομήθη ἐπὶ Περικλέους, ἐπιστα-

τοῦντος τοῦ Φειδίου. Ἐχει μῆκος 220 περίπου ποδῶν καὶ 100 πλάτος, περιστειχίζεται δὲ ὑπὸ 46 ὑψηλῶν κιόνων, ὁ δὲ σηκὸς αὐτοῦ διηρεῖτο εἰς δύο χωρίσματα, τὸ ἔμπροσθεν, ἐκτόμπεδον καλούμενον, ὑπαιθρον, ἐν ᾧ ἴστατο τὸ περιφίμων ἐλεφαντόχρυσον ἄγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τὸ ὄπισθεν, ὀπισθόδομος καλούμενον, ἐν ᾧ περιεκλείοντο δημόσιοι καὶ ἰδιωτῶν θησαυροί. Κατὰ τὰς μετώπας, τὸ ἀέτωμα καὶ τὴν ζωφόρον ὑπῆρχον ἀνάγλυφα ἐξαισίου φιλοπονίας, ἔργα Φειδίου τὰ πλεῖστα, παριστάνοντα Παναθηναϊκὴν πομπήν, ἰδίως δὲ τὰ ἐπὶ τῶν ἀετωμάτων « πάντα εἰς τὴν Ἀθηνᾶς ἔχει γένεσιν, τὰ δὲ ὄπισθεν ἢ Ποσειδῶνος πρὸς Ἀθηνᾶν ἐστὶν ἔρις ὑπὲρ γῆς » (Paus. Ἀττ. ix.xiv.). Ὁ Παρθενῶν ἦτο ἡ λαμπροτέρα καὶ ἐπιφανεστέρα τῆς Ἑλλάδος οἰκοδομῆς, ὡς καὶ ἐκ τῶν σωζομένων λειψάνων δύναται τις νὰ συμπεράνη ἔτι καὶ σήμερον. Σώζονται δὲ οἱ πλεῖστοι τῶν κιόνων αὐτοῦ, ἅπαντες ὁμῶς βεβλαμμένοι· καὶ μέρος τῶν τειχῶν τοῦ σηκοῦ, μέρος τῆς ζωφόρου, τῶν ἀετωμάτων καὶ τινὰ τῶν ἐπ' αὐτῶν ἀναγλύφων. Τοῦ Παρθενῶνος τὴν καταστροφὴν, οὐ μόνον ἡ βαρβαρότης τῶν Τούρκων καὶ αἱ πολιορκίαι ἀτειργάσαντο, ἀλλὰ καὶ ἡ βέβηλος χεὶρ τοῦ περιβοήτου Ἐλγίνου, ὅστις ἐπέφερεν τὰς μεγαλύτερας πληγὰς, διότι ἀφήρесе τὸ πλεῖστον μέρος τῶν ἀναγλύφων, καὶ ἵνα ἀφαιρέσῃ ταῦτα συνέτριβε καὶ ἐκρήμνιζε τὴν οἰκοδομήν, προθέμενος νὰ ἐξουσιάσῃ τὰ συλήματα ταῦτα μετὰ τὴν καταστροφὴν ἔξω τοῦ ναοῦ. Λείψαγα δὲ τουρκικοῦ μιναρῆ, δι' οὗ ἀνα-

φαίνει τις ἐπὶ τῶν ἀετωμάτων, δηλοῦσιν ὅτι πρὸ μικροῦ ἦτο τουρκικὸν τέμενος.

Ἐρεχθεῖον.

Πρὸς βορρᾶν τοῦ Παρθενῶνος εὐρίσκεται ὁ ναὸς Ἐρεχθέως καὶ Πολιάδος Ἀθηνᾶς, μαρμάρινος καὶ αὕτη οἰκοδομή, ἐν ἣ ἡ πάλαι ὑπῆρχε κολοσσαῖον τῆς Ἀθηνᾶς ἀγάλμα ἀπὸ τοῦ Σουνίου διακρινόμενον, ἡ ἱερὰ ἐλαία, τὸ φρέαρ τοῦ Ποσειδῶνος καὶ ὑπόγειον, ἐν ᾧ ὑπῆρχον οἱ τάφοι Κέκροπος καὶ Ἐρεχθέως. Ἐκατέρωθεν τοῦ ναοῦ τούτου ὑπῆρχον δύο στοαὶ, ἐξ ὧν ἡ πρὸς νότον ὑπεστηρίζετο ἀπὸ ἑξ Καρυάτιδας. (α)

Τοῦ ναοῦ τούτου σώζεται ἐπίσης μέγα μέρος. ὁ σηκός, αἱ στοαὶ, οἱ ἡμικίονες καὶ

(α) Καρυάτιδες, λέξις τεχνικὴ σημαίνουσα στήλας ἐν γυναικείῳ σχήματι, ὅποιας μετεχειρίζοντο ἐπίστε οἱ Ἕλληνας εἰς δημοσίους οἰκοδομὰς. Ὁ Βιτρούβιος γράφει τὴν λέξιν διὰ τοῦ I, καὶ εἰς τοὺς Ἕλληνας ἀποδίδων τὴν εὐρεῖαν αὐτῶν, λέγει ὅτι, ἐπειδὴ οἱ Κάραι εἶχον ἐνωθὴ μετὰ τῶν Περσῶν κατὰ τῶν Ἑλλήνων, οὗτοι πρὸς καταφρόνησιν καὶ ἐκδικηρὴν παρέστησαν τ. ς γυναικάς αὐτῶν ὑποδισταζούσας βαρέα οἰκοδομήματα. Ὁ λόγος οὗτος φαίνεται βεβιασμένος, οὐδὲ δύναται ν' ἀποδειχθῇ ἱστορικῶς. Ἄν ὑποθέσωμεν ὀρθὴν κατ' αὐτὸν τὴν γραφὴν τῆς λέξεως, ἴσως οἱ Ἕλληνας, ἐπειδὴ ἐλάμβανον δούλους ἐκ Καρίας, ἐνόμισαν οὕτω τὰς δουλικὰς ἔργον ἐκπληρούσας ταύτας εἰκόνας. Ἰπῆρχεν ὁμοίως καὶ πόλις Καρύαι τῆς Λακεδαιμόνος, τῆς ὅποιας αἱ γυναῖκες ἐλέγοντο Καρυάτιδες. πιθανώτερον λοιπὸν ἐκ ταύτης νὰ ἔλαβον τὴν ὀνομασίαν αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος εἴηται, ὡς ἰσχυρῶν τιγῶν καὶ ἀνδρωδῶν οὐσῶν τῶν ἐκεῖ γυναικῶν, ἢ δι' ἄλλον λόγον εἰς ἡμᾶς ἄγνωστον. Ἐκ νεωτέρων ὁμοίως εἰς Αἴγυπτον ἀνακαλύψεων ἀπεδείχθη, ὅτι τοιαύτας στήλας μετεχειρίζοντο καὶ οἱ Αἰγύπτιοι, παρὰ τῶν ὁποίων πιθανῶς ἔλαβον αὐτὰς καὶ οἱ Ἕλληνας.

πολλοὶ τῶν κίωνων. Τὰς ἄλλειπούσας δύο Καρυάτιδας ἀντικαθιστῶσι δι' ἑτέρων νέων, πρὸ τριῶν ἐτῶν κατασκευαζομένων ὑπὸ τινος Ῥωμαίου τεχνίτου, ὅστις πληρῶνεται ἀδρῶς χωρὶς νὰ κατορθώσῃ σχεδὸν τίποτε, καὶ τὰ ἔργα αὐτοῦ ἀκομψα καὶ χυδραϊκῆ, οὐδὲ ἰδέαν παρέχουσι τῆς τῶν ἀρχαίων λεπτοῦγίας.

Ἄλλ' ὁ Παρθενῶν, καθὼς ἔ τὸ Θησεῖον καὶ οἱ ἄλλοι Ἑλληνικοὶ ναοὶ, εἶναι βέβαια μικραὶ ὡς πρὸς τὰς σημερινὰς καὶ τὰς τοῦ Μεσαιῶνος οἰκοδομὰς, πλὴν μεγαλητέρα εὐρυχωρία δὲν ἦτον ἀναγκαῖα εἰς τοὺς Ἑλληνικοὺς ναοὺς, οἵτινες ὠκοδομοῦντο μόνον διὰ κατοικίαν τοῦ ἀγάλματος, ὡς ἔ τὸ ὄνομα ναὸς (α) ἐμφαίνει. Οἱ δὲ βωμοὶ ὑπῆρχον ἐκτὸς τοῦ ναοῦ ἐκτὸς ἐγίνοντο αἱ θυεσταίαι, αἱ προσευχαὶ καὶ πᾶσα θρησκευτικὴ τελετή.

Ἡ Ἀκρόπολις εἶναι πλήρης λίθων ἀρχαίων, ἐπιγραφῶν, τεμαχίων ἀγαλμάτων ἢ ἀναγλύφων, διατηρουμένων μὲ ἰκανὴν προφύλαξιν. Ἐντὸς δὲ νέου οἰκίσκου δύναται νὰ ἴδῃ τις πολλὰ εἶδη σκευῶν καὶ ἐπίπλων τῶν ἀρχαίων, ἐκ διαφόρων ὑλῶν κατεσκευασμένων, λάρνακας ὑδρίας, δακρυδοχοῦς, λύχνους, περικεφαλαίας, ξίφη, ἀκόντια, λέβητας, καὶ ἄλλα πολλὰ, ἅτινα εὐρεθέντα ὑπὸ γῆν εἰς διάφορα τῆς Ἑλλάδος μέρη μετεκομίσθησαν εἰς τὸ μέρος αὐτό. Παρρητιῶν τις τὰ λείψανα ταῦτα τῆς ἀρχαιότητος, ἔ διανοούμενος, ὅτι πρὸ δύο χιλιᾶδων καὶ ἐπέκεινα ἐτῶν Ἑλληνίς τις ὑ-

(α) Ἐκ τοῦ ναίου τὸν Θεὸν ἐν αὐτῷ.

δρεύετο διὰ τῆς ὑδρίας ταύτης, ἄλλη ἐλάμβανε μύρον ἐκ τοῦ μυροδοχείου τούτου, στρατιώτης ἐφόρει τὴν περικεφαλίαν ταύτην ἢ εἰς ἄλλου τὸν μηρὸν ἐρέματο τὸ ξίφος ἐκεῖνο, κυριεύετι ὑπὸ τινος ἡδονικοῦ ἀνεκφράστου αἰσθήματος, τὸ ὅποιον γοητεύει τὴν ψυχὴν, καὶ συνδέει πάντα ἑλληνα μὲ τοὺς προγόνους αὐτοῦ. Ὅταν δὲ πρὸ ποδῶν παρατηρῇ τὰς σιδηρᾶς σφαίρας, αἱ τινες κατέστρεψαν τὰς θαυμασίας ταύτας οἰκοδομὰς, κυριεύετι ὑπὸ λύπης ἢ ἀγανακτήσεως, ὅποιαν μόλις δύναται νὰ καθεξῆ.

Ἀπὸ τοῦ νοτείου τῆς Ἀκροπόλεως μέρους φαίνεται ὁ τόπος, ὑπὸ τὸν ὅποιον εἶναι ἴσως τεθαμμένον τὸ θέατρον τοῦ Βάχχου· τὰ δὲ λείψανα τοῦ ὑδαίου τῆς Ρεγίλλης, τοῦ ὑπὸ Ἡρώδου ἀνεγερθέντος, εἶναι πρὸς δυσμὰς τοῦ θεάτρον φαίνονται καὶ τούτου τινὲς τῶν βαθμίδων, καὶ μέρος τοῦ νοτείου τείχους.

Ἄρειος Πάγος, Πνύξ, Μουσεῖον.

Ἐξερχόμενός τις τῆς Ἀκροπόλεως ἐμπροσθεν αὐτοῦ βλέπει τὸν λόφον τοῦ Ἄρειου Πάγου, οὗ τινος σώζονται αἱ πρὸς ἀνάβασιν βαθμίδες λελατομημέναι ἐντὸς τοῦ βράχου. Νοτιότερον αὐτοῦ τὴν Πνύκα, τῆς ὁποίας σώζεται τὸ βῆμα, ἀπλοῦν ἐπιμηκες ὕψωμα, περικεκυκλωμένον ὑπὸ βαθμίδων λελαξευμένων ἐπὶ τοῦ βράχου, καὶ οἱ πρὸς ἐπιπέδωσιν αὐτῆς χρησιμεύσαντες χθαμαλοὶ τεῖχοι ἐκ μεγάλων τετραγώνων λίθων. Πρὸς τὰ ἀριστερὰ δὲ τῆς Πνυκός

τὸν λόφον τοῦ Μουσειῦ, ἐπὶ τοῦ ὁποίου φαίνονται λείψανα τοῦ ἐπὶ Τραϊανοῦ οἰκοδομηθέντος μνημείου τοῦ Φιλοπάππου· τούτου δὲ σώζεται τὸ πρὸς ἄρκτον πρόσωπον ἐκ λευκοῦ μαρμάρου, ὁμοιάζον ὑπερμεγεῆτι κόγχῃν, ἔχουσιν τοὺς δύο ἐκ τῶν τριῶν πασῶν, ἐν οἷς ἦσαν ἀξιόλογα ἀγάλματα· καὶ τῶν ἀγαλμάτων δὲ τούτων παρέμειναν δύο τεμάχια εἰς τὰς οἰκείας θέσεις. Ἀποχωριζόμενος δὲ μετὰ λύπης ἢ βαρυθυμίας καὶ τούτων, καταβαίνει τις εἰς τὰς νέας Ἀθήνας, ὅπου ἡ τύρβη καὶ ὁ κοινωρτὸς, τῶν συναλλαττόντων καὶ τῶν ἀμαξῶν ὁ θόρυβος, ἐξυπνοῦσι τὴν εἰς ἑκστάσεις ἀναρπαγεῖσαν ψυχὴν αὐτοῦ. Ὅποιον θέλγητρον ἔχει ἢ πλησίον τῶν λειψάνων τῆς ἀρχαιότητος μελέτη τεθλιμμένης καρδίας! ὅποιαν δ' ἐνόηλσιν προξενεῖ ὁ θόρυβος τοῦ κόσμου, ὅστις ὑπομιμνήσκει τὴν ἐν αὐτῷ δυστυχίαν αὐτῆς!

Ποικίλη στοὰ, Πύλη ἀγορᾶς, Μνημεῖον Λυσικράτους.

Κατὰ τὴν ὁδὸν τοῦ Αἰόλου, κάτωθεν τοῦ ὁμωνύμου ναοῦ, φαίνεται ἀρχαῖος τοῖχος ἐκ τετραγώνων λίθων ὑψηλός· παράλληλος δὲ τούτῳ, πλησίον τοῦ νεοδημητῶν φρατῶνος, ὑπάρχει τοῖχος ἕτερος ἐκ μαρμάρου λευκοῦ, ἐπερειδόμενος εἰς ἑπτὰ χορνιακὰς στήλας, αἵτινες ὑπεβάσταζον, φαίνεται, ὀρορῆν· οὔτε ἀνάγλυφα, οὔτ' ἐπιγραφαὶ σώζονται ἐπὶ τῶν μνημείων τούτων. Ὅθεν ἐξ εἰκασίας μόνον διίσχυρίζονται τινὲς, ὅτι

ταῦτα εἶναι τῆς Ποικίλης στοᾶς λείψανα ἄλλοι ὅμως δὲν παραδέχονται τὴν γνώμην ταύτην. Κατὰ τὴν περιγραφὴν τοῦ Πausανίου ἡ Ποικίλη στοᾶ ἦτο οἰκοδομη λαιμπρά, ἐν ἣ ἦσαν τὰ ἐδοξότερα τῶν Ἑλληνικῶν κατορθωμάτων εἰκονισμένα. Ἐπειδὴ δὲ οὔτε ἡ θέσις, οὔτε τὸ εἶδος τῆς οἰκοδομῆς περιγράφεται ὑπὸ τοῦ Πausανίου, οὔτ' ἄλλος συγγραφεὺς ἀναπληροῖ τὴν ἑλλειψιν τούτου, δύσκολον εἶναι νὰ γνωρίσωμεν, ἂν τῶντι τὰ ῥηθέντα λείψανα ἀνήκωσιν εἰς τὴν Ποικίλην στοᾶν. Ἐπειδὴ οἱ ῥηθέντες κίονες προσεγγίζουσι πολὺ τὸν μαρμαρίνον τοῖχον, δὲν δυνάμεθα εὐλόγως νὰ ἐκλάβωμεν ὅτι ταῦτα εἶναι λείψανα ναοῦ, διότι οἱ τοὺς ναοὺς περιστοιχίζοντες κίονες ἀπεῖχον ἰκανοὺς πόδας τοῦ σηκοῦ. Ἡ δὲ λαιμπρότης τῶν λειψάνων ὑποτίθησι λαιμπρὰν ἐπίσης καὶ τὴν οἰκοδομήν, καὶ ἴσως τοῦτο ὑποστηρίζει τὴν γνώμην τῶν βουλομένων ἐνταῦθα τὴν Ποικίλην στοᾶν. Ἡ γνώμη αὕτη ἤθελεν εἶσθαι ἐτι βασιμωτέρα, ἂν ἀπεδεικνύετο, ὅτι οἱ ἀρχαῖοι ἀπειργάζοντο εἰκόνας καὶ ἐπὶ ὑψοσμάτων ἢ σκευῶν, ἢ ὅτι αἱ ἐν τῇ Ποικίλῃ στοᾷ εἰκόνας ἦσαν ἐπὶ πινακῶν κινητῶν γεγραμμένα. Ἄν δ' ἐκ τῶν φαινομένων χρωμάτων ἐπὶ τινος παρὰ τοὺς πρόποδας τῆς Ἀκροπόλεως εὕρισκομένου λίθου, καὶ πιθανῶς ἐκ τοῦ τείχους πεπτωκότος, καὶ ἐπὶ τινος ἐν τῷ Θησεῖῳ ἀναγλύφου συμπεράνωμεν, ὅτι ἐπὶ τῶν τοίχων αὐτῶν τῆς σοᾶς ἦσαν γεγραμμένα αἱ εἰκόνας, ἢ γνώμη αὕτη ἤθελε χρῆζει ἰσχυρῶν πρὸς ἀπόδειξιν λόγων, διότι τὰ ἐπὶ τῶν σωζομένων τοί-

χων φαινόμενα τεχνητὰ γράμματα ἀφήρουν τὴν ἀπαιτουμένην ὁμαλότητα τοῦ εἰδῶτος, ἐφ' οὗ ἔμελλε νὰ γραφῆ εἰκόν.

Πλησίον τῶν μνησθέντων κίωνων, ἐντὸς ξυλίου περιφράγματος ὑπάρχουσι πολλὰ ἀγάλματα καὶ ἀνάγλυφα ἠκρωτηριασμένα ἢ καὶ ἐντελῆ, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦστον ἔργα καλλιτεχνίας τὰ πλεῖστα, πιστὰ ἀπεικονίσματα τῆς φύσεως ἢ πολλῆς σπουδῆς καὶ περιεργείας ἄξια.

Δυσκολεύομαι νὰ ὀρίσω τὴν θέσιν, ἐφ' ἣς εἶναι τὰ σωζόμενα λείψανα τῆς λεγομένης Πύλης Ἀγορᾶς, ἢ νέας Ἀγορᾶς. Ἄν ὅμως ἀπὸ τοῦ κατὰ τοὺς πρόποδας τῆς Ἀκροπόλεως προμνησθέντος σπηλαίου τοῦ Πανὸς βαδίσῃ τις πρὸς βορρᾶν, θέλει ὀλίγον μακρὰν ἀπαντήσῃ τὴν πύλην ταύτην. Τέσσαρες μετρίου μεγέθους, ἀλλὰ περιτετρασμένους δωρικὰς κίονες, ὑποστηρίζοντες ἐπιστύλιον, ζωφόρον, γείσον καὶ ἀετώματα, ἅπαντα βεβλαμμένα, εἶναι τὰ σωζόμενα τῆς πύλης ταύτης λείψανα. Ἀμφίβολον εἶναι, ἂν καὶ ἄλλα μέρη, στῆλαι ἢ ὄροφαι, ἀφανῆ σήμερον, ἀπῆρτιζον τὴν πύλην ταύτην. Πρὸς ἀνατολὰς, ὀλίγα βήματα μακρὰν ταύτης, ὑψοῦται μικρὰ ἀπλουστάτη μαρμαρίνη στήλη, ἢ παραστάτης, ἐφ' ἣς φαίνονται πολλὰ γράμματα ἀρκετὰ καλῶς ἐσχηματισμένα, καὶ διὰ τοῦτο οὐχὶ τόσο ἀρχαῖα ἐκλαμβανόμενα. Τὰ γράμματα ταῦτα ὑπέθεσαν πολλοὶ, ἐπειδὴ εἰς τὴν ἀρχὴν φαίνεται ἡ λέξις « ἔλαιον », ὅτι ἦσαν τιμολόγιον τῶν ἀρχαίων. Εἰδῆμονες ὅμως ἐξετάσαντες ἀκριβέστερον παρετήρησάν, ὅτι εἶναι διάταξις Ῥωμαίου Αυτοκράτορος,

14
τοῦ Ἀδριανοῦ. Τὰ εὐχερέστερον ἀναγινω-
σκόμενα ἐκ τῶν γραμμάτων τούτων εἶναι
τὰ ἐπὶ κεφαλῆς, ἔχοντα οὕτω Κ. Ν. Θ.

ΑΔΡΙΑΝΟΥ ΟΙ ΤΟ ΕΛΛΑΙΟΝ ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΕΣ
ΤΟ ΤΡΙΤΟΝ ΚΑΤΑΦΕΡΕΤΩΣΑΝ

Οὐ μακρὰν τῆς πύλης φαίνονται κατὰ σει-
ρὰν κτισμένα τρία κοῖλα μάρμαρα, μέδι-
μοι Ῥωμαῖκοι πιστευόμενα.

Πλησιέστερον τῆς Ἀκροπόλεως φαίνε-
ται καὶ τὸ ὑπὸ μὲν τῶν χυδαίων λύχνος
Διογένους, ὑπὸ δὲ τῶν εἰδημόνων Μνημεῖον
Λυσικράτους καλούμενον οἰκοδομὴ μικρὰ,
κυκλική, ἐξάστηλος, τῶντι ἐν εἶδει τουρ-
κικοῦ ὑαλίνου φανοῦ, ὀλίγον μὲν βεβλαμ-
μένη, ἀλλὰ καὶ μικροῦ λόγου ἴσως ἀξία.
Εἶχε στηθὴ τὸ μνημεῖον τοῦτο, ὡς ἔξ ἄλ-
λα πολλὰ τοιαῦτα, εἰς ἀνάμνησιν νίκης ἢ
ἀριστεύσεως χοροῦ τῆς τοῦ Λυσικράτους
φυλῆς, εἰς ἣν αὐτὸς εἶχε χορηγήσει τὴν
δαπάνην.

Εἰς τὰς πλειοτέρας τῶν σωζομένων ἀρ-
χαίων οἰκοδομῶν αἱ στηλαὶ εἶναι βραδω-
ταὶ καὶ ἐκ πολλῶν κυκλικῶν τεμαχίων συ-
νιστάμεναι εἰς πολλὰς δ' ἐξ αὐτῶν ἡ βραφῆ,
ἢ τὸ σημεῖον καθ' ὃ συνεχόνται τὰ τεμά-
χια ταῦτα, μόλις διακρίνεται μετὰ παρ-
λευσιν τοσοῦτων αἰῶνων καὶ μετὰ τοσαύ-
τας κατ' αὐτῶν βίας. Το δὲ εἶδος τῆς ἀρ-
χιτεκτονικῆς τῶν πλειόνων εἶναι Δώριον, ὅ-
περ θεωρεῖται ὡς τὸ μεγαλοπρεπέστερον ἔξ
εὐγενέστερον τῶν ἄλλων· διὰ τοῦτο οὐ μόν-
ον οἱ Ἕλληνες προετίμησαν αὐτὸ εἰς τὰς
ἐπισημοτέρας οἰκοδομὰς, καὶ μάλιστα οἱ
Ἀθηναῖοι, ἀλλὰ καὶ οἱ Ῥωμαῖοι τούτους
μιμούμενοι ἠσπάζαντο πρὸ πάντων τὴν ἀρ-

χιτεκτονικὴν ταύτην. Τοὺς δὲ ναοὺς ἔκτι-
ζον εἰς ὑψηλὰ καὶ παντάχθεν ὀρατὰ μέρη.
Ἄν τὴν σήμερον ὁ ναὸς τοῦ Ὀλυμπίου
Διὸς καὶ τὸ Θησεῖον φαίνονται εἰς τὸ αὐ-
τὸ, ἢ μικρὸν ὑψηλότερον τῆς πόλεως ἔδα-
φος, αἰτία εἶναι ὅτι τὸ ἔδαφος τοῦτο ἐπι-
χύσεις ἀλλεπαλλήλων καταστροφῶν ὑψω-
σαν ὑπὲρ τὰς δύο ὀργυῖάς ἴσως τοῦ πα-
λαιοῦ ἐδάφους, ὡς δύναται πᾶς τις νὰ
πληροφορηθῆ παρατηρῶν τὸ ἔδαφος τοῦ
Αἰολίου ναοῦ, τὸ ὅποιον κατὰ τοσοῦτον
σχεδὸν εἶναι τοῦ νῦν ἐδάφους κατώτερον.

Οἱ ἀρχαῖοι ναοὶ εἶχον τὸ πρόσωπον ὡς
ἐπιπολὺ πρὸς ἀνατολὰς· τὴν τρυσηκοῦ
εἰσόδον εἰς μίαν τῶν πλευρῶν, ἀπλὴν καὶ
μικράν, θυρίδες δὲν ὑπῆρχον εἰς τοὺς ση-
κοὺς, ἂν δὲ οὗτοι εἶχον ὄροφην, ἀφίνε-
το ἀσχεπέες μικρὸν μέρος, δι' οὗ εἰσῆρχε-
το τὸ φῶς.

Κηφισσοῦς, Ἀκαδημία.

Πρὸς τὰ βορειοδυτικὰ τῆς πόλεως, εἰς
ἀπόστασιν ἡμισεῖας περίπου ὥρας, ῥέει ὁ
Κηφισσοῦς ποταμὸς, μικρὸς μὲν καὶ ἀβαθής,
ἀλλὰ διασώζων ἱκανῶς μέχρι σήμερον τὰ
ἑαυτοῦ ὕδατα. Ἐπὶ τῶν ὄχθων αὐτοῦ εἶναι
οἱ πλειότεροι κῆποι τῶν σημερινῶν Ἀθη-
ναίων τὸ δὲ μέρος τοῦτο ὀνομάζεται νῦν
Σεπόλια. Πλησίον τούτων ὑπάρχει μικρὸν
ὑψωμα, ὅπου ὑποθέτουσιν, ὅτι ἦτα ἡ Ἀ-
καδημία, τόπος τὸ πάλαι κατάφυτος καὶ
κατάρβυτος, ὅπου ὁ θεῖος Πλάτων καθί-
δρυσεν τὴν σχολὴν αὐτοῦ· νῦν δὲ ξηρὸς ἔξ
ὅλος ἄδενδρος, οὐδὲν διασώζων ἴχνος τοῦ
ἀρχαίου κλέους αὐτοῦ.

Λυκαβητὸς, Ἄγχεσμος, λόφος τῶν Νυμφῶν.

Οὗτοι εἶναι γυμνοὶ καὶ πετρώδεις λόφοι, ἐξ ὧν οἱ δύο πρῶτοι, ὁ εἷς παρὰ τὸν ἄλλον, κεῖνται ὀπισθεν τοῦ Πανεπιστημίου, ὁ δ' ἕτερος πλησίον τῆς Πρυκός, ὅπου ἤρχισε νὰ οἰκοδομηθῆται ἤδη τὸ Ἀστεροσκοπεῖον ἀναλώμασι τοῦ ἐν Βιέννῃ φιλογεγεστάτου Κυρίου Σίνα· Οὐδένα τῶν λόφων τούτων ἐπεσκέφθη· διότι, ὡς μ' ἐπληροφόρησαν, δὲν ὑπάρχει τι θέασι ἄξιον ἐπ' αὐτῶν. Οἱ τρεῖς οὗτοι λόφοι ἢ οἱ ἄλλοι τρεῖς, ὁ τῆς Ἀκροπόλεως, τοῦ Μουσείου καὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου παρουσιάζουσι φαινόμενον περίεργον ἅπαντες ἐκ σκληρᾶς πέτρας, ἀπότομοι καὶ βραχῶδεις ὑψοῦνται ὡς ξένα σώματα ἐν μέσῳ καλλιεργημένης καὶ καταφύτου πεδιάδος, ὡς σκόπελοι ἐν μέσῳ θαλάσσης.

Ἐπὶ τῶν πλευρῶν τοῦ λόφου τοῦ Μουσείου ὑπάρχουσι δύο μικρὰ σπήλαια, ἢ δωμάτια ἐντὸς τοῦ βράχου καὶ ἔχοντα ἄνωθεν κωνοειδῆ ὀπήν. Ταῦτα ὀνομάζουσι οἱ πολλοὶ φυλακὴν τοῦ Σωκράτους, ἄλλοι δὲ λουτρά· ἀλλὰ μήτε τὸ ἐν μήτε τὸ ἄλλο δύναται τις εὐλόγως νὰ πιστεύσῃ, μηδενὸς ὑπάρχοντος καταπειστικοῦ λόγου. Ἐν γένει δὲ αἱ πλείοτεραι τῶν θέσεων, τῶν ὀποιῶν τὰ ὀνόματα ἀπαντῶνται εἰς τοὺς Ἑλληνας συγγραφεῖς, ἀδύνατον εἶναι νὰ γνωρισθῶσι σήμερον. Πολλαὶ δὲ καὶ ἐκ τῶν μνησθεισῶν, αἵτινες νομίζονται τουλάχιστον ἀποχρῶντως ἀποδεδειγμένοι, ἀμφι-

σθητοῦνται, διότι οὐδεὶς τῶν ἀρχαίων περιέγραψεν αὐτάς, ἢ ἂν περιέγραψεν, ἀπώλεσθησαν αἱ περιγραφαί. Καὶ ὁ Πausanias αὐτὸς, ὅστις περιηγηθεὶς τὴν Ἑλλάδα εἰς τὴν παρακμὴν μὲν τῆς ἠθικῆς καὶ πολιτικῆς αὐτῆς λαμπρότητος, ἐν ἀκμῆ ὁμῶς τῆς ὑλικῆς, μόλις μνημονεῦει τῶν θέσεων τούτων. Ἡ περιγραφικὴ αὐτοῦ ἀκρίβεια περιόριζεται εἰς τὰ κινητὰ, οὕτως εἰπεῖν, ἀντικείμενα, οἷον ἀγάλματα, ἀνάθηματα, ἢ τὸ ἱστορικὸν αὐτῶν· τῶν δὲ οἰκοδομῶν μόλις ποιεῖται μνεῖαν, ὀνομάζων μόνον αὐτάς, διὰ νὰ περιγράψῃ τὰ ἐν αὐταῖς.

Μουσεῖον τῆς Φυσικῆς Ἱστορίας.

Ἄριστάτατον εἶναι τὸ τοσοῦτον εἰς τοὺς σπουδαστάς τῆς φυσικῆς ἱστορίας ἀναγκαῖον τοῦτο κατάστημα. Καί τοι δὲ, διὰ τὴν ἔλλειψιν τῶν μέσων, πολὺ ἀτελές, εἶναι ὅμως πολὺ περίεργον. Περιέχει ἱκανὰ εἶδη πτηνῶν, ἱκανὰ ἔντομα, θαλάσσια ζῶα καὶ ποτάμια, ὀλίγα τετράποδα, ζώοφυτά τινα καὶ πολλὰ ὀρυκτῶν εἶδη ἅπαντα ἐντὸς ὑαλίνων θηκῶν μετὰ προσοχῆς φυλαττόμενα καὶ καλῶς διατεταγμένα.

Νοσοκομεῖον.

Τὸ στρατιωτικὸν Νοσοκομεῖον, κείμενον ἐκτὸς τῆς πόλεως πρὸς τὸ ἀνατολικόνότιον, φαίνεται ἔξωθεν οἰκοδόμημα ἀρκετὰ λαμπρὸν, καὶ ἀρκετὰ μεγάλην ἔχον περίοχον. Τὸ δὲ δημοτικὸν εἶναι μὲν καλῶς καὶ καταλλήλως φηδομημένον, ἢ ἱκανῶς εὐρύχωρον, ἀλλὰ φαίνεται εἰσέτι ἀνοργάνι-

στον, ἢ κακῶς διευθυνόμενον, καὶ εἰς πολ-
λὰ τῶν ἀναγκαίων ἐλλειπὲς δι' ἀχρηματίαν.

Νέα Ἀνάκτορα.

Τὰ νέα ἀνάκτορα, ἢ ὁ Βασιλικὸς οἶκος, κινῶνται εἰς τὸ τέλος τῆς ὁδοῦ τοῦ Ἑρμοῦ, εἰς θέσιν ὑψηλὴν καὶ κατάλληλον. Οἰκοδομὴ στερεά, μεγάλη, τριώροφος καὶ μεγαλοπρεπής, διὰ λευκοῦ μαρμάρου κατὰ μέγα μέρος κεκοσμημένη· ἐσωτερικῶς δὲ λαμπρὰν ἔχει πολυτελῆ ἔχουσα τὴν διακόσμησιν. Αἱ ἐπὶ τῶν τοίχων τῶν Βασιλικῶν θαλάμων ζωγραφίαι, ἱκανὸν ἔχουσαι μέγεθος, καὶ παριστάνουσαι τὰς ἀξιολογωτέρας μάχας τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, τοὺς ἐπισημοτέρους ὀπλαρχηγούς καὶ ἄλλα ἀντικείμενα, εἶναι ἔντεχνοι, καὶ ὠραῖα καὶ θεὰς ἀξίαι. Ἀλλὰ πολὺ μέρος αὐτοῦ εἶναι εἰσέτι ἀτελές. Ὁ δὲ παρκεῖμενος Βασιλικὸς κῆπος, καὶ τοι νέος, φαίνεται ἄριστα διατεθειμένος καὶ καλλιεργημένος.

Ἐκκλησίαι.

Ἐκ τῶν πολλῶν ἐν τῇ πρωτευούσῃ ἐκκλησιῶν οὐδεμία εἶναι ἀξία λόγου. Ἡρῆσιον ὁμῶς νὰ οἰκοδομηθῆται νῦν εὐρύχωρος δημοτικὸς ναός· Πιθαῶς δ' ἐλπίζεται νὰ μὴ βραδύνη ἐπὶ πολὺ καὶ ἡ παρὰ πᾶσιν ἐπιθυμητὴ ἀνέγερσις τοῦ ἐθνικοῦ ναοῦ τοῦ Σωτήρος, ἅμα ἐξομαλυνθεισῶν τῶν νῦν δυσχερῶν περιστάσεων.

Οἱ κάτοικοι τῶν Ἀθηνῶν, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ξένων, συμποσούνται, ὡς κοινῶς πιστεύεται, περὶ τὰς τριάκοντα χιλιάδας ψυχῶν. Ἀπροσδόκητον δὲ καὶ λυ-

πηρὸν ἅμα συμποσηκός, ὁ πρόωρος θάνατος τοῦ ἐπισκόπου Σελλασίας, πρῶην Βρεσθένης Θεοδωρήτου, ἀνδρὸς πολλὰ παθόντος καὶ διακρέψαντος κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀγῶνος, συνήργησε νὰ γενῶνται μάρτυς αὐτόπτης τῶν βιβλίων ἱερουργικῶν αἰσθημάτων τῶν ὁμογενῶν. Πανταχόθεν οἱ κάτοικοι τῆς πρωτευούσης συνέβησαν ἐπὶ δύο ἡμέρας ἵνα ἀσπασθῶσι τὰς χεῖρας τοῦ σεβασμίου τούτου νεκροῦ. Ἡ ἐκφορὰ αὐτοῦ ἐγένετο μεγαλοπρεπής. Ὁ θαυμασιὸς Κ. Οἰκονόμος ἐξεφώνησεν ἀπὸ μνήμης ἐπιτάφιον λόγον, ἀξίον τοῦ μακαρίτου καὶ τῆς φήμης τοῦ Ῥήτορος. Ὁ ἄλλοτε διεγείρας τὸν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἐνθουσιασμὸν τῶν Ἑλλήνων, γέρον ἤδη καὶ κεκμηκός, ἦλθεν, ὡς φαίνεται, εἰς Ἑλλάδα ἵνα κλαύσῃ τοὺς ἥρωας αὐτῆς καταβαίοντας εἰς τὸν τάφον.

Τῶν δὲ μηκέτι ἀνευρεθεισῶν ἀρχαιοτήτων ἡ ἀνορύξις, ἢ τῶν ὑπαρχουσῶν ἢ ἐπισκευῆ εἶναι ἀνατεθειμένη εἰς τὴν πρὸ ἐπτὰ ἡδὲ ἐτῶν συστηθεῖσαν Ἀρχαιολογικὴν ἐν Ἀθήναις ἐταιρίαν, τῆς ὁποίας πρόεδρος εἶναι ὁ νῦν μὲν ἀπόμαχος τοῦ Παρνασσοῦ, ἄλλοτε δὲ τὰ πρῶτα φέρων μεταξὺ τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων ποιητῶν, Κύριος Ἰάκωβος Ῥίζος. Τοιαῦται ἐταιρίαι ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι ἐν Ἀθήναις, οὐ μικρὸν εἰς τὴν πρόοδον τοῦ ἔθνους συντείνουσαι. Ἰκανὰ δὲ καὶ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤττον καλῶς διοργανισμένα ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα εὐρίσκονται αὐτῶν καὶ καθ' ἑκάστην προβαίνουσι ἐπὶ τὸ κρεῖττον χάρις εἰς τὸν ζῆλον τῶν ἀπανταχοῦ φιλομούσων ὁμογενῶν.

Ἐγγραφον ἐν Ἀθηναῖς τῆν 29 Ἀπριλίου, 1843.